

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 388/2010-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť M. Ch., P., zastúpeného spoločnosťou JUDr. M. L. – advokát, s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. M. L., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 122/2007, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Ch. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2010 doručená sťažnosť M. Ch., P. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného spoločnosťou JUDr. M. L. – advokát, s. r. o., P., konajúcou prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. M. L., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom

Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 122/2007.

Zo sťažnosti, ako aj zo spisu okresného súdu sp. zn. 25 C 122/2007 vyplýva, že sťažovateľ doručil 11. júna 2007 Okresnému súdu Prievidza návrh na vydanie platobného rozkazu, ktorým sa domáhal zaplata sumy 974 550 Sk s príslušenstvom. Okresný súd Prievidza postúpil vec 15. júna 2007 okresnému súdu a následne 18. júla 2007 bol spis pridelený zákonnému sudcovi.

Uznesením č. k. 25 C 122/2007-29 z 23. októbra 2007 vyzval okresný súd sťažovateľa na odstránenie nedostatkov podania a zároveň ho poučil o jeho procesných právach a povinnostiach. Písomným podaním z 13. novembra 2007 sťažovateľ doplnil návrh na začatie konania a požiadal o oslobodenie od súdnych poplatkov a ustanovenie právneho zástupcu z radov advokátov. Dňa 14. novembra 2007 vykonal okresný súd šetrenie osobných, majetkových a zárobkových pomerov sťažovateľa a následne mu uznesením č. k. 25 C 122/2007-42 z 12. decembra 2007 nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov a neustanovil mu právneho zástupcu z radov advokátov. Proti tomuto rozhodnutiu podal sťažovateľ 14. januára 2008 odvolanie. Okresný súd predložil spis Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na účely rozhodnutia o odvolaní 15. januára 2008. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 19/2008-59 z 27. februára 2008 zrušil odvolaním napadnuté uznesenie okresného súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Uznesením č. k. 25 C 122/2007-63 z 2. apríla 2008 okresný súd priznal sťažovateľovi oslobodenie od súdnych poplatkov, ustanovil mu právneho zástupcu z radov advokátov a zároveň zaslal odporcovi návrh na začatie konania na vyjadrenie.

Písomným podaním doručeným okresnému súdu 1. decembra 2008 požiadal sťažovateľ o pripustenie zmeny petitu návrhu na začatie konania, pričom upravil výšku požadovanej istiny a tiež upresnil právny titul, na základe ktorého sa domáha svojho práva.

Dňa 11. decembra 2008 sa za prítomnosti oboch procesných strán uskutočnilo vo veci pojednávanie, na ktorom okresný súd pripustil zmenu petitu a po vypočutí účastníkov

konania a prítomného svedka ho odročil pre účely vyžiadania písomných podkladov od S. Po zadovážení potrebných dokladov uskutočnil okresný súd ďalšie pojednávanie 12. mája 2009. Po prerokovaní veci rozhodol, že doplní dokazovanie nariadením znaleckého dokazovania a pojednávanie odročil na neurčito.

Ústavný súd zo spisu okresného súdu zistil, že 25. januára 2010 došlo v uvedenej právnej veci k zmene zákonného sudcu. Sťažovateľ podaním z 29. januára 2010 urgoval okresný súd v súvislosti s ustanovením znalca. Zo spisu vyplýva, že v období od 5. marca 2010 do 12. júla 2010 vykonával okresný súd úkony súvisiace so zadovážovaním zdravotnej dokumentácie a kompletizáciou podkladov na nariadenie znaleckého dokazovania.

Dňa 8. júla 2010 bola doručená predsedníčke okresného súdu sťažnosť, ktorou sťažovateľ namietal prietahy vo veci vedenej pod sp. zn. 25 C 122/2007. Predsedníčka okresného súdu odpovedala na sťažnosť prípisom zo 16. júla 2010, v ktorom okrem iného konštatovala, že prietahy majú objektívny charakter, pretože boli spôsobené najmä zmenou zákonného sudcu v uvedenom konaní. Uviedla, že po prešetrení veci dospela k záveru, že sťažnosť je dôvodná, a sťažovateľovi sa v mene súdu ospravedlnila. Zo spisu vyplýva, že ostatným úkonom okresného súdu vo veci bolo nariadenie znaleckého dokazovania uznesením č. k. 25 C 122/2007-179 z 31. augusta 2010.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že *„vidí porušenie svojho ústavného práva v neprímeraných časových prietahoch spôsobených nečinnosťou súdu a to najmä:*

- v čase od 12. 5. 2009, kedy sa konalo zatiaľ posledné pojednávanie vo veci až doteraz nebol súdom ustanovený znalec z odboru zdravotníctvo, ktorý mal vypracovať posudok k úrazu spôsobenému sťažovateľovi, hoci Okresný súd Bratislava I na základe svojho uznesenia zo dňa 12. 5. 2009 sa zaviazal doplniť dokazovanie ustanovením tohto znalca,

- v čase od 12. 5. 2009, kedy sa konalo zatiaľ posledné pojednávanie vo veci až doteraz Okresný súd Bratislava I nevytýčil v predmetnej veci ďalšie pojednávanie, vo veci sa v podstate nekoná už takmer 14 mesiacov v čase od podania návrhu na začatie konania,

teda od 11. 06. 2007 až doteraz, čo predstavuje obdobie viac ako tri roky nebolo v právnej veci rozhodnuté na prvostupňovom súde, t. j. na Okresnom súde Bratislava I.“

Sťažovateľ žiada, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Nečinnosťou Okresného súdu Bratislava I v konaní pod spis. zn. 25 C/122/2007 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa M. Ch., bytom P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Okresnému súdu Bratislava I sa v konaní pod spis. zn. 25 C/122/2007 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi M. Ch., P. primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- eur (slovom: päťtisíc euro), ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný uhradiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľovi M. Ch., bytom P. náhradu trov právneho zastúpenia, ktoré je Okresný súd Bratislava I povinný uhradiť do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet advokátskej kancelárie JUDr. M. L. - advokát, s. r. o. so sídlom:..., zast. JUDr. M. L., konateľ, advokát, číslo účtu... vedený v... v sume, ktorá bude vyčíslená do 3 dní od vyhlásenia rozhodnutia.“

Uplatňovanú výšku finančného zadosťučinenia odôvodnil sťažovateľ tým, že *„je na základe Rozhodnutia S. zo dňa 13. 03. 2008 invalidný dôchodca s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť viac ako 70 %. V dôsledku úrazu, ktorý utrpel sťažovateľ počas poistenej cesty do zahraničia, na základe čoho si uplatňuje u odporcu v predmetnej veci žalované poistné plnenie sa u sťažovateľa v súvislosti s opakujúcimi sa epileptickými stavmi začali prejavovať poruchy správania, depresie, fobie, v dôsledku ktorých sa stal sťažovateľ invalidným.*

Dlhotrvajúce súdne konanie, keď do troch rokov od podania návrhu na začatie konania nebolo na prvostupňovom súde rozhodnuté vo veci, resp. nečinnosť Okresného súdu Bratislava I spôsobuje sťažovateľovi len ďalšie psychické problémy a komplikovanie jeho nepriaznivého zdravotného stavu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu možno o zjavnej neopodstatnenosti

sťažnosti hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03).

Sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 122/2007.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy (II. ÚS 57/01, I. ÚS 46/01, I. ÚS 66/02). Pojem zbytočné prietahy obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00).

Ústavný súd vo svojej doterajšej judikatúre vychádza z toho, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01, III. ÚS 59/05). Na kratšie obdobia nečinnosti všeobecného súdu ústavný súd spravidla prihliada len vtedy, keď sa vyskytli opakovane a zároveň významným spôsobom ovplyvnili dĺžku súdneho konania (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 39/00, I. ÚS 57/01). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré možno

kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 17/01, I. ÚS 41/01, III. ÚS 59/05, III. ÚS 82/07).

Za ojedinelú nečinnosť v namietanom konaní považuje ústavný súd obdobie od mája 2009 do marca 2010. V tomto období možno hovoriť o nečinnosti okresného súdu z organizačných, resp. personálnych dôvodov, pretože došlo k zmene zákonného sudcu v konaní. Hoci táto skutočnosť nemá povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť okresného súdu, ústavný súd vzal do úvahy skutočnosť, že nový zákonný sudca začal bezprostredne po pridelení veci efektívne vykonávať úkony smerujúce k nariadeniu znaleckého dokazovania, pričom po obstaraní listinných dokladov ho uznesením č. k. 25 C 122/2007-179 z 31. augusta 2010 aj nariadil.

Na tomto základe ústavný súd konštatoval, že postup okresného súdu v doterajšom priebehu namietaného konania síce nie je síce optimálny, ale nevyznačuje sa takými významnými prietahmi, ktoré možno kvalifikovať ako zbytočné prietahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, a to aj napriek tomu, že trvá tri roky a štyri mesiace.

S ohľadom na doterajšiu dĺžku namietaného konania, majúc na zreteli jeho druh, povahu a doterajší priebeh, ústavný súd zohľadňujúc svoju doterajšiu judikatúru dospel k záveru, že v danom prípade nemožno postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 25 C 122/2007 kvalifikovať ako porušenie základného práva sťažovateľa zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia považoval ústavný súd za potrebné uviesť, že vo svojej doterajšej judikatúre opakovane vyslovuje, že v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, vyžaduje, aby sťažovatelia preukázali využitie právneho prostriedku nápravy podľa § 3 ods. 7 a § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného všeobecného súdu. Podanie takejto sťažnosti ústavný súd totiž zásadne považuje za účinný

prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných priet'ahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Preto podanie s'ťažnosti podľa príslušných ustanovení zákona o súdech ústavný súd považuje za jeden z atribútov prípustnosti s'ťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienku konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

V danom prípade bola s'ťažnosť s'ťažovateľa z 28. júna 2010 na priet'ahy v konaní doručená okresného súdu až 8. júla 2010, t. j. dva dni po doručení s'ťažnosti ústavnému súdu (6. júla 2010), čo sa javí ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak taká s'ťažnosť mohla mať, ak by bola predsedníčke okresného súdu poskytnutá primeraná (rozumná) lehota na prijatie opatrení proti zbytočným priet'ahom vo veci samej (m. m. IV. ÚS 306/04, III. ÚS 78/05, IV. ÚS 194/05, I. ÚS 233/08). Ústavný súd totiž vo svojej doterajšej judikatúre zdôrazňuje, že po podaní s'ťažnosti podľa príslušných ustanovení zákona o súdech je potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení s cieľom nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08, IV. ÚS 27/09). V tejto súvislosti ústavný súd poznamenáva, že uvedená skutočnosť by v okolnostiach s'ťažovateľovej veci mohla zakladať aj dôvod odmietnutia s'ťažnosti pre neprípustnosť (§ 25 ods. 2 v spojení s § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde).

Na záver ústavný súd považoval za potrebné dodať, že v prípade, ak bude v ďalšom postupe okresného súdu v namietanom konaní dochádzať k neospravedliteľnej nečinnosti alebo neefektívnej činnosti, s'ťažovateľovi nič nebráni v tom, aby sa s'ťažnosťou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy opätovne uchádzal o ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. októbra 2010

